

„Барање пролетни јаглики“ – упатства

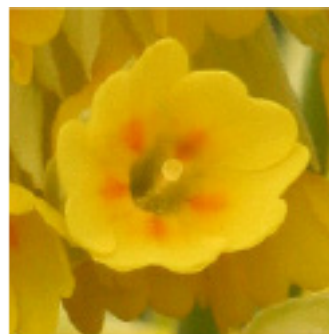

Како да ги разликувате цветовите?

Не ви е потребно никакво претходно познавање на пролетната јаглика. Само треба да го препознаете растението во природата. Самото набљудување е лесно и секој може да го прави. Доволно е да сирнете во цветот од секоја набљудувана единка и да одредите дали е со S-форма или L-форма. Кај S-формата, прашниците се видливи одозгора. Кај L-формата, само една точка е видлива – тоа е устенцето. Ако не разликувате дали ги гледате прашниците или устенцето, слободно преминете на следното растение, кое може да биде полесно за набљудување. На прв поглед, може да биде малку тешко да се разликуваат прашниците и устенцето, но колку повеќе цвеќиња гледате, толку полесно ќе ви станува.

S-форма

L-форма

Спроведување на набљудувањето

Не мора да го берете цвеќето за да му ја одредите формата, доволно е да го погледнете цветот одозгора. Клекнете или наведнете се над растението и свртете го цветот кон вас. Внимавајте да не стапнете на растението за да не го оштетите и да не ја уништите природата додека набљудувате. Набљудувајте 100 различни растенија низ целата област каде што се видливи пролетните јаглики. Потрудете се набљудуваните растенија да се што е можно пораздалечени меѓу себе.

Започнете вака:

Пред да појдете во природа најдете барем еден од учесниците во групата со паметен телефон со пристап до интернет. Ако тоа е невозможно, отпечатете го формуларот за набљудување. Кога ќе најдете место каде што растат пролетни јаглики, отворете ја веб-страницата за пролетни јаглики www.cowslip.science и изберете „Набљудувај“. Запомнете дека ги набљудуваме пролетните јаглики што растат во природна и полуприродна средина и затоа не вршете набљудување на пролетните јаглики што растат на цветните леи во градините. Доколку е можно, барајте пролетни јаглики што растат во ливадите и рабовите на шумите. И местата покрај патиштата може да бидат добри за набљудување. Пред да ги пратите резултатите, направете фотографија која опфаќа што е можно повеќе од набљудуваната област којашто ќе може да ја пратите со прашалникот.

Кога ќе најдете соодветно место, започнете да го пополнувате формуларот. Паметниот телефон ќе ви ја одреди локацијата автоматски (ако се вклучени информациите за локација или GPS). Ако тоа е невозможно, треба сами да ја означите вашата локација на мапата за пролетни јаглики. Обидете се да процените колку пролетни јаглики може да има во областа. Дали гледате само неколку примероци (до сто), дали има многу растенија (неколку стотици) или целата област е покриена со пролетни јаглики (стотици до илјадници растенија)?

Започнете со набљудување на цвеќињата едно по едно. Погледнете го цветот и запишете дали растението што го гледате има L-форма или S-форма. Запомнете од каде сте почнале, па поместете се за еден чекор по секоја набљудувана јаглика, за да избегнете испитување на истото растение повеќепати. Продолжете додека не прегледате 100 цвеќиња. Ако нема 100 или повеќе растенија во областа што ја набљудувате, воопшто не е проблем, само додајте коментар во прашалникот дека нема 100 растенија во популацијата. Овие информации ќе ни бидат од голема корист при анализирање на резултатите.

Ако сте во група, поделете си ја областа за набљудување помеѓу вас. Едно лице може да започне од едниот крај, а друго од другиот крај, ред да започнете, договорете се за граница помеѓу вас што нема да ја преминувате. На пример „Јас ќе вршам испитување лево од овој камен тука, а ти ќе испитуваш од десната страна“. Кога групата за испитување е голема, тогаш формирајте помали групи и поделете ја областа помеѓу групите. Едно лице може да остане и да го пополнува формуларот, на пр. да стои на средина и да ги запишува резултатите. Испитувачите кажуваат на глас кој тип цвет (S-форма или L-форма) штотуку го испитале, а едно лице ги запишува резултатите од целата група.

TEADUSE TIPPKESKUS
ECOLCHANGE
CENTRE OF EXCELLENCE

Euroopa Liit
Euroopa

Eesti
tuleviku heak

Барање пролетни јаглики Фотографија: Kaarel Kaisel

Eesti Teadusagentuur
Estonian Research Council

